er to Muligheder — det have vi staaet her i denne Sal og sagt, og det have overhovedet alle hidtil sagt —, der er et Enten—Eller. Nu er det formodentlig forbi; thi den Dagsorden, som det ærede Medlem for Løvel har stillet, siger, at der er en Udvej, og anviser denne, slaar fast, at det er Folketingets Udvej. Altsaa maa jeg formode, at det ærede Medlem nu mener, at der ikke længere er et Enten—Eller, men at der kun er een bestemt Ting, nemlig en Grundlovsforandring. Det hænger altsaa ikke saadan sammen, som det ærede Medlem for Løvel sagde, at vi nu staa paa samme Standpunkt, som vi stode paa i 1894. Den Gang vare vi et Mindretal; nu som Flertal, siger det ærede Medlem, staa vi akkurat lige saadan. Nej, det gør han ikke, men det kniber for det ærede Medlem at finde sig selv i disse Standpunkter til forskellige Tidsperioder. Det se vi jo bestandig. Den Gang stode vi saadan, at det ærede Medlem og jeg stode paa det samme Grundlag og vare fuldstændig enige; vi arbejdede sammen, stemte sammen, toge Stilling sammen, altsammen ud fra det Standpunkt, at vi kunde gøre *enten* det ene *eller* det andet. Vi kunde forbedre Tilstanden ved en Grundlovsforandring eller ved Grundlovens Opfyldelse. Saaledes stode vi i vor Begrundelse. Men ved vor Afstemning stemte vi — baade det ærede Medlem og jeg — for en virkelig Opfyldelse af Grundloven. Vi stemte den Gang for at forhøje Folketingsmedlemmernes Antal til 137, altsaa at forøge Valgkredsenes Antal med 35 ny Kredse. Det var den Gang en virkelig Opfyldelse af Grundloven. Det var det ene, og det, som vi i Virkeligheden stemte for. Vi sagde ganske vist, at det kunde ogsaa løses paa en anden Maade, men vi foresloge ikke denne Maade, stemte ikke for denne Maade, fremhævede ikke denne Maade som den bedste, naturligste og heldigste. Nej, det, vi gjorde, var, at vi sagde, at det kunde have ladet sig gøre paa denne Maade. Vi stillede ikke Forslag om det og stemte ikke for det.

Det var ganske vist saa, at der den Gang dannede sig et, jeg kan næsten sige, sammenløbet Flertal, der opstillede en Valggeometri, der ganske vist ikke førte til noget gunstigt Resultat. Den var stillet ganske fint op. Men de algebraiske Beregninger førte ikke til noget praktisk Resultat for dem, der lavede Snaren. Det gik, som det gerne gaar, at den, der graver en Grav for andre, falder selv i den. Vi vide ogsaa, at den daværende Indenrigsminister havde lavet sig en Valgkreds efter sin egen Mund, som var sammenflikket paa en kunstig Maade. Det var nuværende Valby Kreds. Og det viste sig, da den ærede Minister forsøgte paa at tage den, at hvor meget han end havde regnet, og hvor fint det end var stillet op, revnede det endda. Hvor sammenflikket og unaturlig den end var bleven, vragede den ham endda og valgte tværtimod et af Tingets i sin Tid meget radikale Medlemmer; det er den bleven ved med, og for Tiden repræsenteres den af en Socialdemokrat, nemlig det ærede Medlem for Valby (Hyller). Saaledes gik det sikkert flere Steder. Jeg vil næsten sige, at den eneste Kreds, man havde nogen Fornøjelse af den Gang, det var vel nok Vinderup, den lykkedes jo og den har man maaske Udsigt til at holde i Fremtiden, men, som sagt, det førte ikke nogen større Virkning med sig alle disse Forsøg paa at lave kunstige Valgkredse, som hverken var det ene eller det andet, som ikke opfyldte Grundloven, men som var en Mellemting, og der var det jo, at det ærede Medlem for Løvel og jeg og heldigvis mange flere — ved Hovedafstemningen til sidst vare vi 43 — stemte nej, idet vi netop sagde: naar vi skulle tage det Spørgsmaal op, saa maa der jo være et enten-eller, og naar vi have Valget imellem disse Ting, saa have vi valgt dette, og det stemme vi for. Det var vor Stilling den Gang som Mindretal, men det er altsaa ikke længere det ærede Medlem for Løvels Stilling. nu vil han ikke det, nu synes han, at det er urimeligt og upraktisk. Det synes den ærede Konseilspræsident ogsaa. Han hørte den Gang ogsaa til samme Flok og bar sig ad som vi andre. Da nærede han ikke nogen særlig Frygt for de 137, nu kunne de 153 forskrække ham. Jeg synes nu ikke, at der er nogen absolut Afstand der imellem, og begge Dele ere i Virkeligheden en grundlovsmæssig Løsning. Den nuværende Valgkredslov gik ikke nogen Sejrsgang igennem Tinget, der maatte lokkes og listes og knibes paa alle Leder for at faa den igennem, den minder om Pryglelovens Historie fra den nyere Tid, Stillingen var den samme, den dinglede frem og tilbage paa nogle Stemmer og vedtoges til sidst med nogle faa Stemmers Overtal, med 52 mod 43. Men det er ret karakteristisk at se, at de 10—11 Aar, der ere forløbne siden den Tid, have næsten ryddet hele den Flok op, som stemte for Valgkredsloven. En af dem sidder lige ved mig, nemlig det ærede Medlem for Assens (Berntsen), men af de